

1. Aanwezigen

Zie aparte aanwezigheidslijst

2. Agenda

- Goedkeuring van het verslag ([14-06-2019](#))
- Voorstel voor het oprichten van een werkgroep “NHP 2020 en Evaluatie Strategie EU2020”
- Brussels regeerakkoord
- Campagne [Elk talent telt: actie voor maximumfactuur in secundair onderwijs \(NL\)](#) & [Pacte pour un enseignement d'excellence \(FR\)](#)
- Class action en Standstill (onder voorbehoud)

3. Verslag van de vergadering

De Voorzitter van de POD MI, Alexandre Lesiw, voorzitter van de vergadering, heet alle aanwezigen welkom.

3.1 Verslag van de vorige vergadering

Geen opmerkingen. De notulen worden goedgekeurd.

3.2 - Classaction en Standstill (Véronique van der Plancke, wetenschappelijk medewerkster van het Instituut voor Interdisciplinair Onderzoek in de Juridische Wetenschappen, JURI, Universiteit van Leuven (KUL) Juridisch adviseur bij het ‘Centre d’Appui SocialEnergie van de FdSS.

Tijdens de vorige vergaderingen en in het bijzonder tijdens de vergadering van 1/03/2019 hebben de leden van het Belgisch Platform de wens geuit om een spre(e)k(st)er uit te nodigen om in de vergadering de principes van de classaction en de standstill toe te lichten. Om aan dit verzoek te voldoen, heeft de POD MI mevrouw Véronique van der Plancke, een juriste met een erkende professionele achtergrond op het gebied van het recht en de verdediging van de mensenrechten, uitgenodigd om een presentatie over het onderwerp te geven.

- Het (al dan niet) beroep doen op de rechter
 - de vermindering van de toegang tot justitie verergert:
 - de verspreiding van elke schending van de grondrechten door middel van straffeloosheid (herhalingscyclus)
 - armoede

- armoede is niet in de eerste plaats een kwestie van geld (onvoldoende inkomen en middelen om duurzaam in het levensonderhoud te voorzien), maar veeleer een onvermogen om zijn rechten te doen gelden, een onvermogen om ze uit te oefenen.
- volgens Jean Labbens “is men arm indien men er niet of niet goed in slaagt om zijn rechten toe te eigenen (...), wat echt een macht over anderen is”.
- het recht op de rechter is “het recht van de rechten”
- de bescherming en de doeltreffendheid van een recht wordt dus met name beoordeeld in het licht van de billijkheid van de administratieve, arbitrale of gerechtelijke procedures die in geval van misbruik beschikbaar zijn.
- het gebeurt zeer zelden dat kwetsbare personen beroepsprocedures gebruiken. Veel geschriften besluiten dat er sprake is van onderconsumptie van justitie in verhouding tot het aantal schendingen van rechten. De belemmeringen om in beroep te gaan zijn te talrijk en de urgentie ligt elders: afhankelijk van de situatie, zeer snel een andere leverancier vinden en een manier om de schuld zeer snel af te lossen, ...
- hun recht niet kennen (a) waaraan het niet voorstellen van dit "recht op de rechter" door de sociale actoren moet worden gekoppeld (b) die het bestaan ervan soms zelf niet kennen; het niet vragen van hun "recht op de rechter", namelijk "opzettelijk" geen beroep doen op hun "recht op de rechter", een frequent gevolg van een negatieve ervaring uit het verleden of de angst voor de gevolgen die dit verzoek zou kunnen hebben (c); geen toegang hebben tot het "recht op de rechter" ondanks de stappen die zijn ondernomen om dit recht te verkrijgen, vanwege de ontmoedigende complexiteit van de stappen die leiden tot het opgeven van hun zoektocht of een straffout (d).
- voorafgaand aan het eigenlijke beroep/ de eigenlijke klacht stellen we vast dat de benadeelde soms niet weet dat hij/zij onderdaan is van de wet en dat het onrecht dat hij/zij heeft geleden dus onwettig is: dit wordt niet bij naam genoemd, niet in recht omgezet.
- zowel individuele kenmerken als sociale positie zullen van invloed zijn op het vermogen om onrechtvaardigheid te definiëren. Kwetsbare personen kennen vaak hun rechten en a fortiori, de nuttige beroepen niet.
- het gebeurt ook dat de gebruiker zich bewust is van zijn recht, maar niet het bestaan kent van een rechtsmiddel in geval van een schending, hetzij omdat het bestaan van het rechtsmiddel niet duidelijk is aangegeven, hetzij omdat de administratieve en juridische taal ontoegankelijk is, hetzij onbegrijpelijk vanwege de intrinsieke complexiteit ervan.
- de invloed van eerstelijns werkers (maatschappelijk werkers, advocaten, juridische adviseurs van NGO's,...) op de persoon die onrechtvaardig wordt behandeld, is aanzienlijk in het al dan niet uitvoeren van een beroep: als zij - soms ten onrechte - de uitvoering van het beroep ontmoedigen, op basis van de "zogenaamde" lage kans op succes of een andere onredelijke reden (te complexe, te gedurfde of te weinig betaalde zaak (voor de advocaat)), dan zullen weinig mensen zich tegen deze mening verzetten.
- maar "maatschappelijk werkers" zullen vaak terecht de voorkeur geven aan het zoeken naar een minnelijke schikking en ontmoedigen om in beroep te gaan, wat tot een nog slechtere situatie zou kunnen leiden. Men moet berekende risico's nemen tegenover mensen die dagelijks de nood ervaren.
- Gezien de complexiteit en de duur van een procedure is een juridische aanpak echter vaak onevenredig, niet meer nodig en uiteindelijk irrelevant voor kwetsbare bevolkingsgroepen.
- De "gekke en tijdrovende" bureaucratie van sommige administratieve en gerechtelijke procedures werken ontmoedigend door hun aard, omvang en behandelingstijden: Mensen hebben geen tijd om in beroep te gaan; ze vertellen zichzelf dat het geen prioriteit is in hun drukke leven.
- Aantal bestaande rechtbanken en magistraten? (Afschaffen van 162 vrederechters; slechts 80 % van het kader van de magistraten bestaat nog en 60 % van het kader van de griffies)
- Gebruik van de talen door magistraten?

- De vraag van de kosten: systeem van juridische ondersteuning en doeltreffende juridische bijstand? BTW 21 % / duidelijke stijging van de gerechtskosten.
- Actie van collectief belang
- Artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek:

De rechtsvordering kan niet worden toegelaten, indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen.

[1 De rechtsvordering van een rechtspersoon, die de bescherming beoogt van de rechten van de mens of fundamentele vrijheden zoals zij zijn erkend in de Grondwet en in de internationale instrumenten die België binden, is eveneens ontvankelijk onder de volgende voorwaarden:

- 1° het maatschappelijk doel van de rechtspersoon is van bijzondere aard, onderscheiden van het nastreven van het algemeen belang;
- 2° de rechtspersoon streeft op duurzame en effectieve wijze dit maatschappelijk doel na;
- 3° de rechtspersoon treedt op in rechte in het kader van dat maatschappelijk doel, met het oog op de verdediging van een belang dat verband houdt met dat doel;
- 4° de rechtspersoon streeft met zijn rechtsvordering louter een collectief belang na.

- In 2013 heeft het Grondwettelijk Hof een arrest uitgesproken dat moest leiden tot de veralgemeende erkenning van het recht van verenigingen om juridische stappen te ondernemen ter verdediging van de fundamentele rechten van de burgers - waaronder het recht op huisvesting - zonder dat zij noodzakelijk individueel moeten handelen (Grondwettelijk Hof, 10 oktober 2013, nr. 133/2013). Dit arrest heeft interessante perspectieven geopend, met name voor de meest kwetsbare personen die moeilijk toegang hebben tot justitie, omdat het aangeeft dat de wetgever het initiatief moet nemen om een recht van handelen in te voeren voor deze verenigingen en de modaliteiten ervan vast te stellen. Het Hof heeft echter geen termijn vastgesteld om hierover een wetgeving goed te keuren.
- De eerste voorwaarde onderscheidt een vordering tot verdediging van collectieve belangen van een actio popularis, een vordering die de eiser in staat stelt om in naam van het algemeen belang op te treden, zonder persoonlijk betrokken te zijn. In de praktijk zal de vordering van een vereniging die uitsluitend ter verdediging van het algemeen belang aan de rechter is gericht, niet worden toegestaan. Anderzijds kan een organisatie die, in overeenstemming met haar maatschappelijk doel, de (fundamentele) rechten van mensen die in armoede leven verdedigt en zich inzet tegen sociale uitsluiting, de fundamentele rechten van kwetsbare mensen verdedigen.
- De tweede voorwaarde heeft tot doel te voorkomen dat een rechtspersoon kan worden opgericht met als enige doel een rechtsvordering in te stellen zonder dat er iets anders wordt ondernomen in het kader van zijn maatschappelijk doel.
- Artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek:
- De rechtsvordering kan niet worden toegelaten, indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen.
- De rechtsvordering van een rechtspersoon, die de bescherming beoogt van de rechten van de mens of fundamentele vrijheden zoals zij zijn erkend in de Grondwet en in de internationale instrumenten die België binden, is eveneens ontvankelijk onder de volgende voorwaarden:
 - 1° het maatschappelijk doel van de rechtspersoon is van bijzondere aard, onderscheiden van het nastreven van het algemeen belang;
 - 2° de rechtspersoon streeft op duurzame en effectieve wijze dit maatschappelijk doel na;
 - 3° de rechtspersoon treedt op in rechte in het kader van dat maatschappelijk doel, met het oog op de verdediging van een belang dat verband houdt met dat doel;

- 4° de rechtspersoon streeft met zijn rechtsovereenkomst louter een collectief belang na.
- De derde voorwaarde vereist dat de vordering in verhouding staat met het maatschappelijk doel. Om een eenvoudig voorbeeld te geven: een vereniging die zich bekommert om het welzijn van senioren in rusthuizen kan geen beroep instellen ter verdediging van de rechten van het kind.
- De vierde en laatste voorwaarde onderscheidt een vordering ter verdediging van collectieve belangen van de 'class action' (vordering tot collectieve schadevergoeding). Voor de laatste is het inderdaad een verzameling van individuele claims: een aanzienlijk aantal mensen heeft individuele schade geleden, maar laat zich in groep vertegenwoordigen voor de rechter. Dit is niet het geval voor vorderingen ter verdediging van collectieve belangen. Het feit dat het doelpubliek een voordeel kan verkrijgen door de vordering is uiteraard geen probleem.
- Voorbeelden: vrijwillig ingrijpen bij een verzoek om water- of energie af te sluiten. Vordering op verzoek van de opdrachtgever om te voorkomen dat er sprake is van ongezondheid. Vordering tegen een OCMW dat systematisch een recht weigert (bv. OCMW 1000 Brussel en weigering van DMH voor gezinnen met minderjarige kinderen) in een steeds terugkerend geschil (ander voorbeeld: misbruikpraktijken van incassobedrijven). Doel: een einde maken aan de schending van een recht, waarbij de collectieve vordering het ongelijke machtsevenwicht herstelt, doeltreffender is tegen herhalingen, de angst tegen represailles en fatalisme bij herhalingen vermindert, ...
- Verplichting van standstill: Het "klikeffect"
 - "Artikel 23 van de Grondwet impliceert, wat het recht op arbeid en het recht op sociale zekerheid betreft, verplichting tot standstill die de bevoegde wetgever en de bevoegde regelgevende instantie belet om het door de toepasselijke norm geboden beschermingsniveau aanzienlijk te verlagen zonder dat er enige reden van algemeen belang aan ten grondslag ligt." Hof van Cassatie, 5 maart 2018.
 - Methodologisch vereist "het standstill-beginsel dat drie termen worden gebruikt. Ten eerste de 'referentienorm', de internationale of grondwettelijke norm waaraan een verplichting tot standstill wordt ontleend. Ten tweede de 'betwiste standaard' of, met andere woorden, de vermeende regressieve standaard. Ten slotte is de derde term "de basisnorm", d.w.z. de term die het beschermingsniveau vaststelt waarmee rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van eventuele tegenslagen als gevolg van de betwiste norm, aangezien deze twee normen noodzakelijkerwijs hiërarchisch gezien lager zijn dan de referentienorm. De standstill-verplichting biedt de rechter derhalve de mogelijkheid om na te gaan of een betwiste norm in overeenstemming is met de referentienorm zoals die eerder door de nationale autoriteiten in de basisnorm werd gewaarborgd. "
 - Dit onderzoek vereist de naleving van meerdere stappen: " [...] ten eerste kant de verplichting tot standstill zich tegen een verlaging van het beschermingsniveau dat door de toepasselijke wetgeving wordt geboden [...]; ten tweede kan enkel een aanzienlijke verlaging deze verplichting aantasten [...]; ten derde kunnen motieven in verband met het algemeen belang rechtvaardigen dat de verplichting tot standstill aangetast wordt [...]. "
 - Voorbeeld: Grondwettelijk Hof: arrest van 2015, waarin het tot het besluit kwam dat er sprake was van een schending van de verplichting tot standstill ten nadele van bepaalde wettelijk verblijvende vreemdelingen die werden uitgesloten van het recht op maatschappelijke hulp door de wet dat voor het Hof werd aangevochten. In het onderhavige geval heeft het Grondwettelijk Hof, nadat het had vastgesteld dat er sprake was van een aanzienlijke achteruitgang, onderzocht of er redenen van algemeen belang waren die dat konden rechtvaardigen. In deze tweede fase van de controle van de verplichting tot standstill heeft het Hof niet alleen vastgesteld dat de voorbereidende werkzaamheden gerechtvaardigd waren, maar ook de relevantie ervan gecontroleerd en uiteindelijk besloten dat de

- vastgestelde maatregel onevenredig was (ook al was hij bedoeld om fraude met maatschappelijke hulp te voorkomen).” Arrest nr. 133/2015
- Op 21 juni 2018 heeft het Grondwettelijk Hof de verplichting van personen die rechtsbijstand ontvangen ongrondwettelijk verklaard om forfaitaire bijdragen te betalen aan hun advocaten. In de praktijk is het vanaf die datum niet meer nodig om ze te claimen.
 - Arrest van het arbeidshof van Brussel, geveld in 2017. Arbeidshof Brussel (8ste k.), 18 januari 2017, ONEm c/ A.N., R.G. nr. 2015/AB/501. Niet-naleving van de verplichting tot standstill van de plotselinge afschaffing in 2012 van de vrijstelling van de toenmalige procedure die bekend stond als de procedure "activering van het zoekgedrag naar werk", waar werklozen met een blijvende arbeidsongeschiktheid van minstens 33% voordien gebruik van hadden gemaakt.

Commentaren en vragen:

- Veerle Stroobant vestigt de aandacht van de deelnemers op het feit dat het thema werd behandeld door het Steunpunt armoedebestrijding, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting!
- Christine Mahy pleit voor een mobilisering naar Justitie. Een bijzonder systeem van financiering vinden.
- Alexandre Lesiw stelt voor om over een jaar de stand van zaken op te maken over de jurisprudentie.

3.4. Gemeenschappelijke algemene beleidsverklaring aan de Regering van de RBC en aan het verenigd College van de GGC – Legislatuur 2019-2024 (Olivier Gillis – Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad).

- As I: een Gewest dat aan iedereen de voorwaarden biedt om een menswaardig leven te leiden

-
- ¹ “Rechtsbeginsel volgens hetwelke het voor de bevoegde wetgever verboden is om een wettelijk bepaald beschermingsniveau aanzienlijk te doen dalen zonder dat redenen van algemeen belang dit zouden verantwoorden.” (Bron: R.v.st. 23 september 2011, nr. 215.309)
 - In onze rubriek rechtspraak kan je enkele beslissingen vinden waarin het standstill-principe wordt ingeroepen
 - Grondwettelijk Hof 28 september 2017, nr. 107/2017 (flexi-jobs, standstill afgewezen) - (flexi-jobs, standstill rejeté) Cour constitutionnelle 28 septembre 2017, n° 107/2017
 - Arbeidsrechtbank Luik (4e k.) 21 juni 2016 (inschakelingsuitkering werkloosheid, standstill weerhouden, maar vonnis in beroep hervormd) - (allocation de chômage, standstill à prendre en compte, mais arrêt réformé en appel) Tribunal du travail de Liège (4ème ch.) 21 juin 2016
 - Rechtbank van eerste aanleg Brussel (11e k.) 25 januari 2010 (rechtspiegingsvergoeding, standstill weerhouden) – (indemnité procédurale, suspension de l'exécution) Tribunal de première instance de Bruxelles (11e ch.) 25 janvier 2010
 - Grondwettelijk Hof 21 juni 2018, nr. 6596 en 6598 (juridische tweedelijnsbijstand, standstill weerhouden) BELANGRIJK ARREST – (assistance juridique de deuxième ligne, suspension à prendre en compte) IMPORTANT ARRÊT Cour Constitutionnelle 21 juin 2018, n° 6596 et 6598
 - Grondwettelijk Hof 17 juli 2014, nr. 107/2014 Verschillende artsenverenigingen stellen een beroep in tot vernietiging van enkele wettelijke bepalingen inzake de toegankelijkheid van de gezondheidszorg - Plusieurs associations de médecins intentent un recours en annulation de certaines dispositions légales relatives à l'accessibilité des soins de santé. Grondwettelijk Hof 17 juli 2014, nt. 107/2014.

- De toegang tot huisvesting en tot openbare buurtinfrastructuur waarborgen tegen een redelijke prijs . Noodplan voor het sociale huisvestingsbeleid
 - Vaststelling: 43.000 gezinnen wachten op een sociale woning
 - Maatregelen: Nieuwe sociale woningen bouwen, renovatie en herbestemming van de bestaande gebouwen, ontwikkeling van het aanbod van woningen in SVK, de huurtoelage operationeel maken
 - Doelstellingen: Een concrete oplossing bieden aan 15.000 gezinnen. Op termijn over 15 % woningen met sociaal winstoogmerk beschikken.
- Kwaliteit en toegankelijkheid van de huurmarkt
 - Maatregelen: Evaluatie van de hervorming van het huurcontract en noodzakelijke wijzigingen om het recht op huisvesting tegen een redelijke huurprijs te waarborgen, de conventionele logica van het soort SVK versterken, een openbaar fonds voor huurwaarborgen oprichten, een mechanisme van collectieve bemiddeling invoeren
 - Middelen: Gecentraliseerde databank om een betrouwbaar beeld te hebben van de huurmarkt, observatorium van leegstaande woningen.
- Toegang tot eigendom
 - Gebruik maken van de mechanismen van erfpacht om de aankoopprijs te verminderen
 - Een charter opstellen voor de promotie van het onroerend goed
 - De toegangsvoorwaarden vereenvoudigen voor de woningen Citydev en voor het krediet van het huisvestingsfonds
 - Evaluaties van de stelsels van registratie- en successierechten om de effecten ervan beter af te stemmen op de doelgroep
- De toegang tot een stabiele en duurzame job voor iedereen waarborgen
 - Vaststelling: steeds meer kwetsbare en zeer laag geschoolde arbeider, de tewerkstellingskwaliteit voor deze personen gaat niet vooruit
 - Gekruist beleid tewerkstelling-opleiding-onderwijs
 - Aandacht voor de tewerkstellingskansen die de onderwijsnetten bieden
 - De efficiëntie en de leesbaarheid van de beroepsopleiding verhogen
 - Invoeren van pools voor opleiding-tewerkstelling (vervoer/logistiek, technologische industrie, bouw en ICT).
 - Waarborg jongeren => Waarborg oplossing (een job, een stage of een opleiding)
 - Pilotproject “nul langdurig werklozen”
 - Bijzondere aandacht voor de NEET
 - Specifieke begeleiding voor de 55-plussers
 - Ondersteuning combinatie werk/privéleven (kinderopvang, gratis diensten voor bepaalde werknemers, enz.)
 - De tewerkstellingskwaliteit verdedigen in de sectoren met laaggeschoolde arbeiders
 - Voorziening die outplacement/bijscholing mogelijk maakt bij collectief ontslag
 - Tool: permanente monitoring van de kwaliteit van het werk
 - Vaststelling: 60 % van de werkzoekenden heeft geen diploma middelbaar onderwijs
 - Link tussen opleidingsaanbod, noden van de personen en van de arbeidsmarkt
 - Kosteloosheid van de opleidingen georganiseerd door de gewestelijk overheidsdiensten
 - Opleidingsinkomen (4 € per opleidingsuur)
 - Certificering voor alle kwalificerende opleidingen
 - Versterking aanbod alfabetisering, taalopleidingen en opleidingen in het bedrijf (alterend leren blijven ontwikkelen)
- De toegang tot gezondheid waarborgen en ongelijkheden bestrijden
 - Ontzullen om de samenhang van het beleid te verzekeren
 - Invoeren van een Brusselse IMC welzijn en gezondheid

- Brussels welzijns- en gezondheidsplan (universele toegang tot zorg, steun aan personen die hun zelfstandigheid verliezen, ...)
- Transversale en intersectorale programmatie van het aanbod aan zorg en steun
- Strijd tegen ongelijkheid en armoede
 - Armoedepplan dat het preventiebeleid zal bepalen van armoede en dakloosheid, in het bijzonder op het vlak van huisvesting.
 - Lokale welzijns- en gezondheidscontracten (OCMW): bevordering gezondheid, preventie, medisch-sociale begeleiding, huisvesting en voedselgezondheid.
 - Harmonisering van de werking tussen OCMW (meer bepaald DMH)
 - De cellen “schuldbemiddeling” versterken
 - Effectiviteit van de rechten: vereenvoudiging, informatie en automatisering
- Universele toegang tot de gezondheidszorg
 - Eerste lijn:
 - Het netwerk van huisartsen en medische wijkgezondheidscentra versterken
 - Dekking aan 100 % van de bevolking via de ontwikkeling van de lijn 0,5
 - Ziekenhuizen: Universele toegang tot een kwaliteitsvolle ziekenhuisgeneeskunde
 - Geestelijke gezondheid: ontwikkeling van netwerken 107 en invoeren van plaatsen in psychiatrische verzorgingstehuizen - initiatieven voor beschut wonen
 - Preventie: invoeren van een uniek Brussels punt opsporing en vaccinatie
- Afhankelijke personen die hun zelfstandigheid verliezen
 - Vaststelling: 50.000 personen van ouder dan 80 jaar lopen een verhoogd risico op kwetsbaarheid
 - Ontwikkeling van een geïntegreerd model voor hulp en zorg in de buurt per wijk
 - THAB: De mogelijkheid onderzoeken om het inkomensplafond te verhogen dat het mogelijk maakt om er toegang toe te hebben
 - Steun aan mantelzorgers:
 - Rusthuizen - Rust- en verzorgingstehuizen: Betere begeleiding en meer transparantie in de verblijfskosten in rusthuizen + ontwikkelen van alternatieven
 - Het aanbod voor patiënten met autisme uitbreiden
- Specifiek publiek
 - Dakloosheid: prioritaire toegang tot openbare huisvesting, preventie van het verlies van huisvesting – uithuiszettingen, beleid van inschakeling / verlies van woning
 - Opgelet voor minderjarigen en jonge daklozen (samenwerking met jeugdzorg)
 - Een onthaaltraject ontwikkelen voor de nieuwkomers en insluiting op de arbeidsmarkt
 - Versterking van de “services d’aide aux justiciables”
- De gelijkheid van de rechten waarborgen en discriminatie efficiënt bestrijden
 - Gelijke kansen als transversale tool
 - De aangifteverplichting, de kennis van de rechten van de burger en het vervolgen van klachten versterken
 - Een transversale en ambitieuze benadering om de rechten van de vrouwen te waarborgen
 - Mikken op onderwijs, cultuur en sociale samenhang
- De voorwaarden waarborgen van een toegankelijk onderwijs, dat is aangepast aan de Brusselse realiteit
 - Nieuwe scholen oprichten, scholen renoveren met een minder imago en ze openstellen voor de wijk

- Preventie van schoolverzuim ondersteunen van jongeren in moeilijkheden en schoolsegregatie bestrijden
 - Armoede en deprivatie van kinderen bestrijden
 - Een omwenteling teweeg brengen in het aanleren van talen
 - Een specifieke benadering van kleine kinderen
- As 2: een Gewest dat haar economische en sociale ontwikkeling waardig leven te leiden inschrijft in een referentiemilieutransitie naar horizon 2050
- Mobiliteit:
 - Een sterk en toegankelijk aanbod van openbaar vervoer: toegankelijkheid voor personen met beperkte mobiliteit, kosteloos vervoer voor Brussels van jonger dan 25 jaar en van ouder dan 65 jaar
 - Waterarmoede: WG die Vivaqua en de actoren op het vlak van armoedebestrijding samenbrengt om de waterarmoede drastisch te verminderen (heeft betrekking op een Belgisch gezin op zes); invoeren van een statuut van beschermde klant en een waaruit een sociaal tarief voortvloeit
- As 3: een Gewest met een sterke identiteit, op voor de wereld, dat haar diensten aan de burgers versterkt in een logica van leesbaarheid en van nabijheid van haar instellingen

Commentaren en vragen:

- Er was een ambitie om de doelstelling te halen van 0 % langdurig werklozen. Pilotproject
- De RWLP markeert de doelstelling van 15 % woningen met een sociaal oogmerk (sociale huisvesting, huisvesting OCMW's, gemeentelijke huisvesting, SVK).
- In Wallonië zal een proefproject, geïnspireerd op een Frans project, tot doel hebben het aantal langdurig werklozen in Charleroi en de provincie Luxemburg op 0 % te brengen.
- De harmonisering van de toekenning van dringende medische hulp (DMH) in Brussel (19 OCMW's) moet een onderwerp zijn dat diepgaand moet worden besproken.

3.5. Campagne Elk talent telt: actie voor maximumfactuur in secundair onderwijs Nele Schroyen| stafmedewerker onderwijs Netwerk tegen Armoede).

Beschrijving afgehaald van de internetsite: [Petitie voor maximumfactuur in het secundair onderwijs.](#)

Het basisonderwijs werkt al enige tijd met een maximale rekening. Het probleem van de betaalbaarheid doet zich dus minder op dit onderwijsniveau voor, maar steeds meer in het middelbaar onderwijs. De kosten zijn heel verschillend en afhankelijk van de school, maar vanaf het 3e jaar zijn ze ook afhankelijk van de richting.

De resultaten van de opvolging van de kosten van de studie zijn dit voorjaar eindelijk gepubliceerd. Dit toont aan dat er grote verschillen bestaan tussen de scholen wat betreft de kosten die zij per schooljaar aan de ouders doorrekenen. Sommige scholen doen duidelijke en effectieve inspanningen om de kosten te beheersen, maar nog niet alle scholen doen dat. Een maximumfactuur wordt door onderzoekers ook gezien als een manier om scholen te dwingen hun kostenbeleid te herzien. Bovendien is het een maatregel die alle ouders ten goede komt en hen informatie verschaft over de totale kosten van een schooljaar.

Natuurlijk zijn sommige studierichtingen, vanaf de tweede graad, duurder dan andere. Daarom raden wij niet één vast bedrag aan voor alle studie jaren en alle studiegebieden, maar een gedifferentieerde maximumfactuur. In de eerste graad moet een bedrag voldoende zijn.

Uit de monitor bleek ook dat steeds minder studenten deelnemen aan meerdaagse excursies in de eerste graad, dat de kosten zeer hoog zijn in vergelijking met het basisonderwijs en dat het gebruik gekoppeld is aan de SES-kenmerken van een leerling. Daarom adviseren wij naast een scherpe maximumfactuur ook een minder scherpe maximumfactuur als plafond voor excursies. Iedere student moet de mogelijkheid hebben om aan deze excursies deel te nemen.

Opmerkingen en vragen-antwoorden geformuleerd na de presentatie

- Meldingen van problemen bij het betalen van schoolrekeningen nemen toe.
- Er zijn gevallen waarbij een schoolboek aan 230 € wordt gefactureerd!
- De kunst- en informatica-opleidingen: erg duur vanwege de hoge kosten van de lessen.
- Kosten gaande van 600 € tot 1200 € per jaar: hoe kunnen deze kosten worden verminderd tot maximaal 300 €?
- Het pleidooi moet gericht zijn op een beleid dat gericht is op het beheer van de kosten van de leerplicht.
- Wat met het Vlaams regeerakkoord?

3.6 "Pacte d'excellence": Een systematische hervorming (Véronique de Thiers, FAPEO).

- Vijf strategische assen
 - De kennis en vaardigheden van de maatschappij van de 21ste eeuw leren: versterkt kleuteronderwijs, polytechnische en multidisciplinaire gemeenschappelijke opleiding
 - Kwalificerend
 - Bestuur
 - Inclusieve school, strijd tegen schooluitval en het jaar opnieuw doen
 - Iedere leerling een kwalitatieve plaats waarborgen: welzijn, schoolklimaat, kosteloosheid schooldemocratie
- Twee pijlers
 - Bestuur: Autonomie-Responsabilisering
 - De verbeterdoelstellingen van het systeem (7)
 - De kennis, knowhow en competenties van de leerlingen verbeteren
 - De verschillen in resultaten tussen de sterksten en de zwaksten verminderen
 - De insluiting verhogen
 - Het aantal leerling dat het jaar opnieuw doet en afhaakt verminderen
 - De welzijnsindices doen toenemen
 - Stuurplannen
 - Van de indicatoren
 - Van de specifieke doelstellingen
 - Een tijdelijke aanstelling met de regulator
 - Overeenkomst met doelstellingen: Een evaluatie
- Gemeenschappelijke opleiding: Verlenging van de gemeenschappelijke opleiding, opnieuw nadenken over de inhoud, een gekozen richting, ...

- Waarom een gemeenschappelijke opleiding tot 15 jaar?
 - Te korte gemeenschappelijke opleiding vergemakkelijkt het degradatiemechanisme.
 - 7 bevoegdheidsdomeinen die alle leerlingen moeten ontdekken.
 - Culturele en artistieke opvoeding.
 - Opleiding over welzijn en gezondheid.
 - Creativiteit, engagement en ondernemingsgeest.
 - Leren leren en keuzes maken.
 - Talen.
 - Competenties in wiskunde, wetenschappen, fysieke geografie en technische en technologische competenties.
 - Humane en sociale wetenschappen, filosofie, burgerschap en fysieke activiteiten.
- De specialiteit in de Franse Gemeenschap, een speciaal onderwijs ... voor de armen?
 - De statistieken tonen aan dat kinderen van arme wijken oververtegenwoordigd zijn in het gespecialiseerde onderwijs. In de meest kwetsbare wijken is 6 % van de kinderen ingeschreven in het gespecialiseerd onderwijs.
 - In de minst kwetsbare wijken is dit slechts 1,5 % van de kinderen, dit wil zeggen vier keer minder.
- Waarin voorzien het pact? Beantwoorden aan de specifieke noden van de leerlingen in het gewone onderwijs.
 - Recht van elke leerling om ingeschreven te worden in het gewone onderwijs, zonder mogelijkheid tot weigering van inschrijving omwille van het feit dat de school redelijke aanpassingen zou moeten doen of dat het kind niet in staat zou zijn om de onderwezen materie te begrijpen.
 - Deze benadering inschrijven in de opleiding van de leerkrachten.
 - Begeleidingsdossier van de leerling
 - Een strategie uitwerken in het kader van het stuurplan
- Het gespecialiseerd onderwijs ontzuilen en tot de essentie terugbrengen
 - Het management van het gespecialiseerd onderwijs versterken
 - De basisopleiding en de voortdurende opleiding hervormen
 - Vier assen van specifieke acties ontwikkelen om het aantal kinderen in het gespecialiseerd onderwijs te verminderen
 - De hervorming van de “keuze”
 - De hervorming van het mechanisme van de integratie
 - De hervorming van het gespecialiseerd onderwijs van type 8
 - De geleidelijke afschaffing van het feit dat kinderen met dyslexie naar het gespecialiseerd onderwijs worden gestuurd
 - De dialoog aanhalen in de opleidingsteams en met de CPMS
 - September 2018: Decreet betreffende het opnemen, de begeleiding en het behoud in het gewoon basis- en secundair onderwijs van leerlingen met specifieke behoeften.
- Schoolkosten
 - Afschaffing van het onderscheid tussen facultatief en verplicht
 - Vastleggen van plafonds voor culturele uitstappen en schoolreizen
 - Verbod om merken op te leggen
 - Versterking van de missies van de participatieraad
 - Mededeling aan de ouders
- ⇒ Gratis toegang tot de kleuterschool: dit start vanaf het schooljaar 2019!

Opmerkingen en vragen-antwoorden geformuleerd na de presentatie

- Alexandre Lesiw herinnert eraan dat er een federaal fonds voor sociale activering bestaat met een luik “strijd tegen kinderarmoede” waarin de OCMW’s kunnen oriënteren naar het ten laste nemen van bepaalde schoolkosten van de kinderen waarvan de ouders maatschappelijke hulp ontvangen.
- RWLP interpelleert de deelnemers: de schoolkosten vormen voor kwetsbare gezinnen een storende bron in de driehoeksrelatie Kind-Gezin-School.
- Moeten zij naar het OCMW gaan om hulp te vinden om deze kosten het hoofd te bieden?

3.7. Rondvraag

- A posteriori aangekondigd per mail: volgende vergadering op 11/12/2019 om 9.30 uur in de FINTO